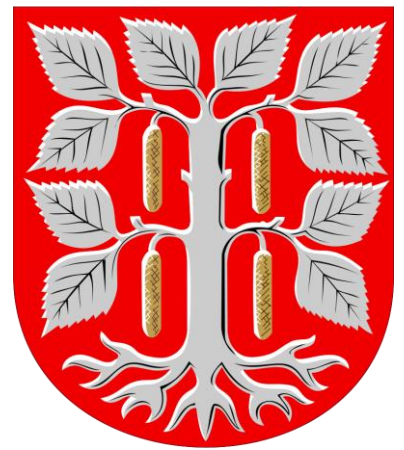

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Juuan kunnan tarkastuslautakunta

Sisällys

Puheenjohtajalta	3
1. Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustoiminta	4
1.1. Tarkastuslautakunta 2017 – 2021 ja 2021 - 2025	6
1.2. Tarkastustoiminta arviointikertomusta varten	7
1.2.1. Tarkastuslautakunnan kokoukset.....	7
1.2.2. Arviointikertomuksen laadinta	8
1.3. Sidonnaisuusilmoitukset.....	8
2. Kuntastrategia ja kunnan muu strateginen suunnittelu.....	9
2.1. Strategiakauden tarkastelu	10
2.1.1. Muutokset toimintaympäristössä	10
2.1.2. Kuntastrategian toteutuminen.....	10
2.2 Strategisten päämäärien tarkastelu	11
2.2.1 Hyvinvoiva kuntalainen	11
2.2.2 Korkeatasoinen sivistystyö	11
2.2.3 Vahva kuntatalous	11
2.2.4 Lähidemokratia ja osallisuus.....	12
2.2.5 Elinvoima/työn ja yrittäjyyden edellytysten parantaminen.....	12
2.2.6 Tehokas ja tavoitteellinen johtaminen – hyvinvoiva henkilöstö	12
2.2.7 Luottamuksellinen yhteistyö	12
2.2.8 Tarkoituksenmukaiset toimitilat ja teknologia.....	13
2.3. Muu strateginen suunnittelu.....	13
3. Talousarviossa asetetut sitovat tavoitteet	14
3.1. Hallintopalveluiden toiminnalliset tavoitteet talousarviovuodelle 2021.....	14
3.1.1. Tekninen toimiala	16
3.2. Hyvinvointilautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	17
3.3. Kuntarakennelautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	21
3.4. Vesihuoltolaitos	22
3.5. Konserni.....	23
3.5.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot	23
3.5.2. Juuan Kaukolämpö Oy	24
4. Kunnan ja kuntakonsernin talous	25
4.1. Tilintarkastus	25
4.2. Tuloslaskelma	25
4.3. Rahoituslaskelma.....	26

4.4. Taseen tunnusluvut	27
4.5. Taloudelliset riskit.....	28
5. Lautakunnan muut huomiot.....	28
5.1. Siun sote	28
5.2 Koronapandemia	30
5.3 Hallintosääntö	30
5.4. Kuntastrategia	30
6. Vuoden 2021 arviointikertomuksen huomioiden seuranta	30
7. Arviointikertomuksen yhteenveto ja tarkastuslautakunnan huomiot	32
7.1. Tarkastuslautakunnan huomiot.....	32
7.2. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle	32
8. Allekirjoitukset.....	33

Puheenjohtajalta

Tarkastuslautakunta – puheenjohtajalta 2021

Kuntavaalien myöhästymisen vuoksi myös uusi valtuuston toimikausi alkoi poikkeuksellisesti pari kuukautta normaalia myöhempään. Tarkastuslautakunta uusiutui kolmen jäsenen verran ja se on kokoontunut ahkerasti kuntalain velvoitteet täyttääkseen. Viranhaltijoiden ja lautakuntien puheenjohtajien kuulemisissa on saatu hyvä kuva siitä, missä kunta makaa tällä hetkellä. Vuosi 2021 oli epidemian kourissa elämistä, mutta isossa kuvassa katsottuna sen vaikutukset kunnan toimintoihin oli melko pienet.

Vuoden 2021 merkittävin tapahtuma Juuassa oli uuden koulun käyttöönotto. Tuo uusi opinahjo maksoi alle yhdeksän miljoonaa euroa ja sen on tarkoitus palvella seuraavat vuosikymmenet koko kunnan perusopetuspaikkana. Rakennus on osoitus rohkeudesta ja luottamuksesta tulevaisuuteen ja uskosta itsenäisenä kuntana toimimiseen. Syytä ylpeyteen on niin päättäjillä kuin veronmaksajillakin. Arkkitehtuuriltaan rakennus edustaa nykyaikaista modernia linjaa, jossa tavoitteena on toiminnallisuus ja luonnonmukaisten materiaalien käyttö. Investoinneista koulurakennuksen lisäksi on mainittava mm. Poikolanpihan asumispalveluyksikkö, lukiorakennuksen katon uusiminen ja katuverkon uusinta Aimontiellä ja Kukonpolulla.

Tammikuussa 2021 alussa aloitti uusi kunnanjohtaja Henri Tanskanen virassaan. Toivottavasti hän viihtyy kanssamme, sillä kuntamme keulakuvaksi sopii mainiosti nuori ja innovatiivinen johtaja.

Vuoden 2021 haasteista voisi mainita asukasluvun pienen laskun, vaikka muuttotilastojen mukaan saimme seitsemän asukasta enemmän kuin menetimme. Toinen haaste sisältyy talouteen, koska tilinpäätös jäi miinukselle lähes seitsemänsataatuhatta euroa.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia lautakunnan jäseniä sekä kaikkia sihteerejä, viranhaltijoita ja luottamusmiehiä sujuvasti edenneestä työskentelystä. Sisäinen valvonta on ollut mielenkiintoista ja on ollut huojentavaa huomata, kuinka hyvin kunnan asioita hoidetaan.

Hyvää kesää kaikille kuntalaisille.

Juuka 20.5.2022

Leo Ryynänen

Leo Ryynänen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan toiminta on säännelty kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä. Arviointikertomus onkin hyvä aloittaa tämän sääntelyn tarkastelulla.

Kuntalain 30 §:n 1 momentin mukaan *”Kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta”*. Tarkastuslautakunta on siis lautakunta, joka on oltava jokaisessa kunnassa. Kunnassa voi olla muitakin lautakuntia ja Juuassa nämä muut lautakunnat ovat hyvinvointilautakunta ja kuntarakennelautakunta.

Kuntalain 121 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan tehtävät:

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;*
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;*
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;*
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;*
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;*
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.*

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Ne seikat, että lainsäätäjä on määritellyt tarkastuslautakunnan kunnan ainoaksi pakolliseksi lautakunnaksi ja, että kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksistä hallintosääntöä ja lautakunnan omaa budjettia koskevissa asioissa ainoastaan poikkeuksena pääsäännöstä, kuvastavat selvästi lautakunnan itsestä roolia.

Lautakunnan rooli on itsenäinen, mutta se on lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu kunnanvaltuusto on lautakunnan asettanut. Kunnan poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan

tehtävä onkin lähinnä arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä, kuten talousarviota, noudatetaan. Toki lautakunnan kuuluu arvioida sitäkin, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeudesta on säädetty kuntalain 124 §:n 1. momentissa:

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi.

Tiedonsaantioikeus salassa pidettävien tietojen osalta on siis lautakunnalla, ei yksittäisellä lautakunnan jäsenellä. Kunnan tilintarkastajan tiedonsaantioikeus on laajempi kuin tarkastuslautakunnan, sillä tilintarkastajalla on oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä myös kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä ja säätiöiltä (Kuntal 124 § 1 mom.).

Juuan kunnan hallintosäännön 11 luvun 3 §:ssä on määrätty tarkastuslautakunnalle täydentäviä tehtäviä:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

- 1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,*
- 2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä*
- 3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.*

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista

Tilintarkastaja on vuosittain syksyisin esitellyt tarkastussuunnitelmansa lautakunnalle, ja lautakunta on seurannut tarkastuksen edistymistä tilintarkastajan antamien väliraportointien yhteydessä. Lautakunnan tietojen mukaan tilintarkastusta varten on ollut tarpeelliset voimavarat. Lautakunta on vuosittain antanut valtuustolle arviointikertomuksen, mutta se ei ole katsonut tarpeelliseksi antaa valtuustolle muita selvityksiä, koska raportoitavaa ei ole ollut.

Hallintosäännön 11 luvun 6 §:n mukaan

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

1.1. Tarkastuslautakunta 2017 – 2021 ja 2021 - 2025

Kuntavaalit pidettiin poikkeuksellisesti 13.6.2021. Vaalipäivä oli alkuperäisen vaalilain mukaan 18.4.2021. Juuan kunnan nykyinen tarkastuslautakunta valittiin kunnanvaltuuston kokouksessa 16.8.2021 § 25. Tarkastuslautakunta aloitti toimintansa 12.10.2021. Kuntalain 121 §:n mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Vuoden 2021 keväällä edellinen tarkastuslautakunta keskittyi pääosin vuoden 2020 arviointikertomuksen laadintaan. Lautakunnassa jatkaneet jäsenet ovat välittäneet tietoa entiseltä lautakunnalta uudelle lautakunnalle.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2017 – 2021:

Jäsen	Varajäsen
Teemu Mustonen, puheenjohtaja	Mauri Kukkonen
Onni Kirjavainen, varapuheenjohtaja	Matti Korhonen
Anneli Perälä	Arja Tanskanen
Heidi Wilska	Heidi Nevalainen
Juha Saarelainen	Pertti Wickström

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2021 – 2025:

Jäsen	Varajäsen
Leo Ryytänen, puheenjohtaja	Ilona Haukka
Eija Martikainen, varapuheenjohtaja	Viki Vuokkonen
Teemu Mustonen	Kukkamaaria Kokkonen
Reijo Kortelainen	Marja-Leena Tanskanen
Heidi Wilska	Jari Hiltunen

Lautakunnan sihteerinä toimii kunnan asiantuntijasihteeri/johdon sihteeri ja hänen sijallaan tarvittaessa keskusarkistohoitaja/tiedonhallintasihteeri.

Vastuullisena tilintarkastajana Juuan kunnassa toimii BDO Auditor Oy:n Lilja Koskelo ja avustavana tilintarkastajana Joni Mäkitalo.

Leo Ryyänen, Anneli Willman, Reijo Kortelainen, Heidi Wilska, Teemu Mustonen, Eija Martikainen

1.2. Tarkastustoiminta arviointikertomusta varten

Tarkastuslautakunnan arviointityö on jatkuvaa, mutta varsinaisesti vuoden 2021 arviointi aloitettiin lokakuun kokouksessa, jolloin lautakunta suunnitteli toimintaansa tarkastusvuodelle 2022 sekä hyväksyi tarkastuslautakunnan arvioinnin työohjelman ja tilintarkastuksen työohjelman vuodelle 2022. Arvioinnin työohjelmaa on pääosin noudatettu, mutta siihen on tehty aikataulullisista syistä joitain muutoksia. Lautakunta on myös lisännyt ohjelmaan tarpeelliseksi katsomiaan aiheita jo tehtyjen kuulemisten ja oman priorisointinsa perusteella.

Koska kyseessä on tämän lautakunnan ensimmäinen arviointikausi, lautakunta on pyrkinyt hankkimaan kokonaiskuvan kunnan toiminnasta ja taloudesta. Lautakunta on työnsä edetessä päivittänyt työohjelmaansa siten, että painotuksia on ollut sekä Siun soten että hyvinvointialueen valmistelun tarkastelussa. Myös suurten investointien, kuten uuden koulun rakentamisen toteutumista on seurattu.

Koronapandemia vaikutti lautakunnan arviointityöhön siten, että vierailukäyntejä ei voinut toteuttaa.

1.2.1. Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2021 arviointityötä varten lokakuusta 2021 alkaen 16 kertaa. Kaikille lautakunnan jäsenille ja kokouksissa kuultaville tarjottiin mahdollisuus osallistua kokouksiin etäyhteyksin. Mahdollisuutta käytettiin hyödyksi. Voidaan todeta, että osallistuminen kokouksiin etäyhteyksin onnistui ajoittaisista teknisistä ongelmista huolimatta vähintään kohtuullisesti ja kuulemiset onnistuivat siinä määrin hyvin, että kaikki asiat tulivat käsiteltyä ja selviksi.

Juuan tarkastuslautakunnan esittelijänä toimii lautakunnan puheenjohtaja ja sihteerin tehtäviä hoitaa kunnan johdon sihteeri tai hänen sijallaan tiedonhallintasihteeri. Puheenjohtaja on laatinut lautakunnan kokousten esityslistat sihteerin avustuksella. Esityslistojen pohjana ja lautakunnan tarkastustyön

aikatauluttajana on käytetty kunnan tilintarkastajan laatimaa ja lautakunnan hyväksymää arvioinnin työohjelmaa. Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa ja tilintarkastaja osallistui lautakunnan kokouksiin tarvittaessa.

Tarkastuslautakunnan kokoukset on alusta saakka pyritty pitämään luonteeltaan avoimina ja keskustelevina ja siinä on onnistuttukin hyvin. Lautakunta on vuoden 2021 arviointikertomuksen valmisteluun liittyvissä kokouksissaan kuullut viranhaltijoita, johtavia luottamushenkilöitä, Siun soten toimihenkilöitä, toimikuntien puheenjohtajia ja jäseniä sekä työntekijöiden luottamushenkilöitä.

Tarkastuslautakunnan kokoukset vuonna 2021 - 2022

Päivämäärä	Läsnä jäsen	Läsnä vara-jäsen	Tilintarkastaja kokouksessa	Kuultavia henkilöitä	Kuulemisten lukumäärä	Kuultava etäyhteydellä
12.10.2021	5		1			
5.11.2021	5			2	3	
22.11.2021	5			7	3	
8.12.2021	5		1	2	2	
28.1.2022	5			2	3	
22.2.2022	5			4	4	3
9.3.2022	5			1	1	1
31.3.2022	5			5	2	
11.4.2022	5			3	1	
19.4.2022	4			2	1	
25.4.2022	5			2	2	
29.4.2022	5			1	1	1
11.5.2022	5					
13.5.2022	5					
18.5.2022	5			1	1	
20.5.2022	4	1	1			

1.2.2. Arviointikertomuksen laadinta

Tarkastuslautakunta laati tätä arviointikertomusta 9.3. alkaen 10 kokouksessa ja kertomus allekirjoitettiin 20.5.2022. Kertomus luovutetaan 23.5.2022 kunnanvaltuuston puheenjohtajalle. Arviointikertomus laadittiin lautakunnan yhteistyössä.

1.3. Sidonnaisuusilmoitukset

Tiettyjen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on kuntalain 84 §:n mukaan tehtävä ilmoitus sidonnaisuuksistaan. Säännöksessä määritellään myös tarkastuslautakunnan tehtävät sidonnaisuusilmoitusten valvojana.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa

harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

Tarkastuslautakunta on kuullut tiedonhallintasihteeriä sidonnaisuusilmoitusten toteutumisesta. Edellinen tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia kevään 2021 aikana kolme kertaa. Nykyisen lautakunnan aikana sidonnaisuusilmoituksia on käsitelty tarkastuslautakunnassa kuusi kertaa. Lautakunta on kehottanut kahta ilmoitusvelvollista tekemään sidonnaisuusilmoituksensa tai täydentämään tehtyä ilmoitusta.

2. Kuntastrategia ja kunnan muu strateginen suunnittelu

Kuntalain 37 §:ssä säädetään kuntastrategiasta:

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;*
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;*
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;*
- 4) omistajapolitiikka;*
- 5) henkilöstöpolitiikka;*
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;*
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.*

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Kuntalain 38 §:n mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

2.1. Strategiakauden tarkastelu

Juuan kunnan kuntastrategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 4.12.2017 ja se on ollut voimassa vuodet 2018 – 2021. Juuan kunnan strategia oli nimeltään Lämmöllä Juuka – Onnellisten ihmisten kunta. Siinä luotiin tavoitteellista kehitystä 15 vuoden päähän. Strategia tarkastettiin suunnitellusti, eikä kunnanvaltuusto tehnyt siihen muutoksia. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan uuden kuntastrategian valmistelutyö on aloitettu. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kuntastrategian laadinta olisi tullut aloittaa aikaisemmin niin, että uusi strategia olisi ollut käytössä vuoden 2022 alusta. Lautakunta paneutuu uuteen strategiaan vuoden 2022 arviointikertomuksessa.

2.1.1. Muutokset toimintaympäristössä

Strategian yhtenä lähtökohtana on ollut, että sitä tarkistetaan lainsäädännön keskeneräisyyden takia ja kuntalain edellyttämänä valtuustokauden puolivälissä. Kuten edellä mainittu, kunnanvaltuusto tarkasti strategian vuonna 2019.

Suurimpana muutoksena toimintaympäristössä oli Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valmistelutyön alkaminen 1.7.2021. Strategiaa valmisteltaessa oli ennakoitu hyvinvointialueuudistuksen toteutuvan strategia-kauden aikana.

Arvioita väestökehityksestä voidaan pitää paikkansa pitävinä. Työikäisten osuus vähenee ja iäkkäiden ihmisten määrä kasvaa. Lisäksi sairastavuus Juuassa on korkealla tasolla. Strategiassa on myös huomioitu kunnan työntekijöiden eläköityminen, sitä mukaa tehtävä tehtävien uudelleenjärjestely ja toisaalta uusien rekrytointien mahdollinen hankaloituminen. Myös teknologian kehittyminen ja digitalisaatio on huomioitu strategiassa. Kuituverkon toimivuutta ja laajuutta on korostettu. Valtionosuudet ja verotulot ovat, kuten on nähty, vaihdelleet suuruudeltaan ja niiden ennakoiminen seuraavaa vuotta pidemmälle on ollut hankalaa.

Vuonna 2021 jatkunut koronapandemia ei onneksemme ole vaikuttanut strategian onnistumiseen, ja esimerkiksi uuden koulun ja kehitysvammayksikön rakentaminen toteutuivat suunnitellusti. Koronapandemian vaikutuksia vuoteen 2021 on arvioitu tarkemmin arviointikertomuksen luvussa 5.2.

2.1.2. Kuntastrategian toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että Juuan kuntastrategian seuranta on toteutettu viimeksi vuonna 2018 ja, että sen jälkeen tarkastuslautakunta ei ole saanut yksityiskohtaista tietoa strategian toteutumisesta. Lautakunta toteaa, että suurimmaksi osaksi strategian tavoitteiden toteutusaikatauluksi on kirjattu vuoden 2021 loppu. Lautakunta on pohtinut sitä, olisiko tarpeen ottaa strategian tarkastelu vuosittaiseksi toimenpiteeksi. Tarkastuslautakunta on sitä mieltä, että, koska kunnanvaltuuston asettaman strategian täytyy koko ajan ohjata kunnan päätöksentekoa, täytyy sen seurannankin olla jatkuvaa. Tarkastuslautakunta on saanut sen käsityksen, että kunnassa ei tällä hetkellä ole ajantasaista tietoa strategian toteuttamisen vaiheesta. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanvaltuusto päättää poliittisessa päätöksenteossaan strategian seurannasta.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kunnanvaltuuston päätöksestä huolimatta strategian tarkastelua ei toteutettu koko strategiakaudella vuoden 2018 toteumaa lukuun ottamatta.

2.2 Strategisten päämäärien tarkastelu

2.2.1 Hyvinvoiva kuntalainen

Tarkastuslautakunnalla ei ole käytettävissä vuoden 2021 hyvinvointikertomusta. Arviointi perustuu luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja aikaisempien vuosien hyvinvointikertomuksiin.

Strategiakaudella tapahtuneet muutokset kunnan terveyspalveluissa näkyivät mm. röntgenin lakkautumisena heinäkuussa 2020, sekä terveyskeskussairaalan muuttumisena hoitosolukseksi.

Elokuun 2021 jälkeen kunnassa ei ole ollut varsinaista nuorisotyöntekijää. Kuitenkin etsivä nuorisotyöntekijä on ollut läsnä nuorten arjessa ja koulunuorisotyöntekijä on tuonut koululaisille tukea koulupäivien aikana.

Kouluruokailu täyttää kouluruokasuositukset paitsi maidon ja levitteen suhteen. Niiden osalta hyvinvointilautakunta on tehnyt päätökset monipuolisemmasta maito- ja levitevalikoimasta. Tämä on kuitenkin lisännyt käyttäjätyytyväisyyttä. Kouluruokailun osalta oppilaat saavat esittää toiveita, joita mahdollisuuksien mukaan toteutetaan. Yhden kouluruoka-annoksen hinta on noin 3-4 euroa / oppilas. Koronan takia välipala on ollut tauolla, mutta pitkämatkaisille ja terveyssyistä välipalan tarvitsevat ovat saaneet välipalan, kuten myös iltapäiväkerholaiset.

Hyvinvoivan kuntalaisen liikuntamahdollisuuksiin on kunnassa panostettu rakentamalla ja ylläpitämällä monipuolisesti liikuntapaikkoja. Strategiakaudella on mm. rakennettu kuntoportaati, remontoitu ja laajennettu kuntosalia ja ylläpidetty kesä- ja talviliikuntapaikkoja. Retkeily- ja luontokohteiden tasoa on nostettu.

Strategiakauden kahtena viimeisenä vuonna nettomuutto kääntyi positiiviseksi.

2.2.2 Korkeatasoinen sivistystyö

Strategiakaudella perusopetuksen ja lukiokoulutuksen päättäneet oppilaat ja opiskelijat ovat siirtyneet jatko-opintoihin. Syksystä 2021 lähtien oppivelvollisten sijoittumisen seuranta on tiivistetty.

Uusi koulu valmistui strategian mukaisesti aikataulussaan ja otettiin käyttöön syksyllä 2021.

Varhaiskasvatuspaikkoja on pääsääntöisesti ollut riittävästi. Yksikkökohtaisia haasteita on esiintynyt. Strategiakaudella selvitettiin Ahmovaaran alueen päivähoidon tarvetta ja kehitettiin Ahmovaaran ja Vihtasuon varhaiskasvatusta.

Kunnassa on monipuolinen kansalaisopiston kurssitarjonta. Korona-aika on tuonut haasteita kansalaisopiston toimintaan.

Kirjastoon on otettu käyttöön lainausautomaatti ja aamuisin itsepalveluaika. Kirjastosta on myös mahdollista lainata harrastusvälineitä. Kirjasto palvelee kotiin niitä, jotka eivät voi itse asioida kirjastossa iän, sairauden tai vamman vuoksi. Palvelu on maksuton.

2.2.3 Vahva kuntatalous

Kunnan taloutta on hoidettu strategian mukaisesti. Uuden koulun ja kehitysvammaisten palveluasumisyksikön investoinnit lisäsivät kunnan velkataakkaa huomattavasti. Strategiakauden päätteeksi velka on ollut n. 1500 euroa / asukas.

Strategiakaudella investointeja ohjaamaan on hyväksytty kiinteistöstrategia ja katujen peruskorjausohjelma.

Riskienhallinnan kartoitusta on tehty strategiakaudella, mutta sen säännönmukainen tarkastelu ei ole toteutunut.

2.2.4 Lähidemokratia ja osallisuus

Juussa lähidemokratia on korkealla tasolla. Lähidemokratiaa tukevat lukuisat järjestöt ja kyläyhdistykset, joita kunta on tukenut avustuksilla. Kunnan tehtävänä on luoda yhteisöille mahdollisuus toimia jatkossakin kuntalaisten eduksi. Strategiakaudella hankerahoituksella järjestöjen tukena työskenteli seuratyöntekijä.

Osallistavien toimikuntien kuten saaristolaistoimikunnan vaikutusmahdollisuudet ovat olleet strategiakaudella heikot, eikä niiden vastuutehtäviä ole kehitetty. Vapaa-ajan asukkaiden huomiointi on jäänyt vähäiseksi.

2.2.5 Elinvoima/työn ja yrittäjyyden edellytysten parantaminen

Keväällä 2018 Josek -yhteistyö lakkautettiin ja kuntaan palkattiin oma elinkeinosuunnittelija. Kunnassa elinkeinopolitiikka laajennettiin elinvoimapolitiikaksi, jonka toteuttamisesta on ollut vastuussa koko kuntakonserni ja kunnan johto. Strategiakaudella kunta on osallistunut aluekehityshankkeisiin, oppilaitosyhteistyöhön ja yhteistyöhön naapurikuntien kanssa. Osaavan henkilöstön saatavuus on haaste yritystoiminnalle koko alueella.

Kunta on osallistunut aktiivisesti Ahmovaara-Koli alueen ja Nunnanlahden Kivikeskuksen kehitystyöhön.

Korona on aiheuttanut haasteita eri toiminnoille. Lautakunta pohti, olisiko yleisötilaisuuksia voinut järjestää etäyhteydellä.

2.2.6 Tehokas ja tavoitteellinen johtaminen – hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstötyön tuottavuutta on ollut tarkoitus lisätä siten, että henkilöstön ammatillinen osaaminen varmistetaan ja saadaan tarkoituksenmukaisesti käyttöön. Työntekijöillä tulisi olla ymmärrys oman työn merkityksestä osana työyksikköä ja koko kunnan toimintaa. Kunnassa on pidetty säännölliset kehityskeskustelut ja pidetty henkilöstökysely joka toinen vuosi.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kehityskeskusteluista ja henkilöstökyselyistä saatuja tuloksia ei ole hyödynnetty. Kunnasta puuttuu lakisääteinen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, joka pitää sisällään mm. periaatteet erilaisten työsuhdemuotojen käytöstä, periaatteet työkyvyn ylläpitämiseksi, arvion koko henkilöstön ammatillisesta osaamisesta ja ammatillisista vaatimuksista sekä vuosittaisen koulutussuunnitelman henkilöstöryhmittäin.

Sairauspoissaolojen määrä on ollut maltillinen koronasta huolimatta. Kunnan johdossa on tapahtunut paljon vaihtuvuutta, mutta strategiakaudella tehtäviin on saatu päteviä tekijöitä.

Lautakunnan saamien tietojen mukaan työterveyshuollon palvelujen saatavuudessa on ollut haasteita.

2.2.7 Luottamuksellinen yhteistyö

Yhteistyölle ei ole asetettu strategian laadintavaiheessa mittareita. Yhteistyötä erityisesti Lieksan kaupungin ja Siun soten kanssa on tehty.

2.2.8 Tarkoituksenmukaiset toimitilat ja teknologia

Strategian linjauksen mukaisesti kunnan toiminnassa keskeistä ovat tarkoituksenmukaiset ja terveet tilat. Erityisesti terveiden tilojen keskiössä ovat olleet päiväkodit ja koulut. Juuan kuntaan on valmistunut uusi koulukiinteistö vuonna 2021. Tyhjilleen jääneitä kouluja on purettu valtuuston päätöksellä.

Vuokrataloyhtiö on purkanut huonokuntoisimpia asuntoja ylikapasiteetin poistamiseksi. Haasteena on edelleen laadukkaiden ja oikeankokoisten asuntojen puute.

Strategiakaudella investointeja ohjaamaan on hyväksytty kiinteistöstrategia ja katujen peruskorjausohjelma. Kiinteistöstrategian mukaisesti mm. Ahmovaaran ja Kannaksen koulut on myyty.

Vesihuoltolaitoksen merkittävin investointi strategiakaudella oli Kiieskankaan vedenottamon ja vedenkäsittelylaitoksen rakentaminen.

Toiminnallisesti merkittävä investointi on ollut rakennuslupaprosessiin käyttöönotettu Lupapiste -palvelu.

2.3. Muu strateginen suunnittelu

Valtuustokaudella käytössä olleet strategiat ja ohjeet, jotka vaativat päivittämistä:

- Kiinteistöstrategia
- Liikuntastrategia
- Hankintaohje
- Konserniohje
- Katujen peruskorjausohjelma/katustrategia ja katujen peruskorjausohjelma/katustrategia vuosille 2019-2020

Kulttuuristrategiasta on tehty aloite, joka on käsitelty hyvinvointilautakunnassa 31.8.2021 § 104 ja asia on edelleen valmistelussa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan myös kestävän kehityksen strategiasta voisi aloittaa keskustelun.

3. Talousarviossa asetetut sitovat tavoitteet

Palvelualoille on talousarviossa asetettu tavoitteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä tarkastellaan puolestaan näiden tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on seuraavassa perehtynyt kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen palvelualoittain.

Vuoden 2019 arviointikertomuksessaan lautakunta totesi huomiona seuraavaa:

*Tarkastuslautakunta esittää, että seuraavaa ja tulevia talousarvioita valmisteltaessa otetaan tarkasteluun kaikki toimialojen toiminnalliset tavoitteet ja mittarit ja, että niitä päivitetään tarvittaessa siten, että ne palvelevat parhaiten kuntalaisten palveluiden laatua ja saata-
vuutta, kunnan toiminnan tehokkuutta ja kehittymistä sekä hyvää taloudenpitoa.*

Kunnanhallitus on vastineessaan todennut, että toimenpiteenä tarkastuslautakunnan huomioon ”Vuoden 2021 talousarvion valmistelun yhteydessä talousarvion toiminnalliset tavoitteet ja mittarit on päivitetty”. Tarkastuslautakunta on tässä arviointikertomuksessa huomionnut edelleen päivittämistä vaativat tavoitteet ja mittarit. Uuden kuntastrategian myötä tavoitteet tulee edelleen tarkentaa strategiaa edistävällä tavalla.

Tässä luvussa on taulukoitu ja arvioitu vuoden 2021 talousarviossa kullekin hallinnonalalle annettujen tavoitteiden toteutumista siten, että vihreä väri kuvaa tavoitteen täyttymistä, keltainen väri sitä, että tavoitteesta on jääty vain hieman. Punainen väri puolestaan kuvaa sitä, että tavoitteeseen ei ole päästy.

3.1. Hallintopalveluiden toiminnalliset tavoitteet talousarviovuodelle 2021

Hallintopalveluiden toiminnalliset tavoitteet talousarviovuodelle 2021

TAVOITE	MITTARI	SEURANTA	KEINOT	
Strategian päämäärä: ”Hyvinvoiva kuntalainen”				
1. Syrjäytymisen ehkäisy	1. Pitkäaikais-työttömien määrä	Pitkäaikaistyöttömien kokonaismäärä kunnassa Pitkäaikaistyöttömien määrä kuntouttavassa työtoiminnassa Kuntouttavasta työtoiminnasta siirtyminen koulutukseen / työllistyminen	1. Työllistäminen 2. Koulutuksen edistämisen kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille.	
Toteutuma: Pitkäaikaistyöttömien määrää säilyi ennallaan eläkkeelle siirtymisten myötä. Kokonaisuutena kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä väheni. Kunta työllisti kuntouttavasta työtoiminnasta henkilöitä määräaikaaisella palkkatuella.				
Tarkastuslautakunta: Kunta on pystynyt työllistämään työttömiä määräaikaaisella palkkatuella. Kunnan osuus työmarkkinatuesta oli 262 000 euroa.				
Lautakunta pohti eläkkeelle siirtyneille pitkäaikaistyöttömille tarjottavia tukitoimia, onko niitä ja kuka niitä tarjoaa?				

Strategian päämäärä: ”Luottamuksellinen yhteistyö”				
1. Merkittävien yhteistyökumppaneiden esittely luottamushenkilöille	1. Järjestetyt esittelyt, tavoite 2 kpl vuodessa	1. Toteutuneet esittelyt	1. Esittelyt esim. valtuuston kokouksissa, valtuustoseminaareissa	
2. Demokraattinen hyvä yhteistyö	2. Valtuustokauden päättäjäkysely	2. Toteutunut kysely	2. Päättäjäkysely	
Toteutuma: Esittelyjä ei toteutettu korona pandemian vuoksi. Päättäjäkysely toteutetaan kuntastrategian valmistelun yhteydessä.				
Tarkastuslautakunta: Yhteistyökumppaneiden esittelyjä ei toteutettu, eikä valtuustokauden päättäjäkyselyä toteutettu.				

Elinkeinopalvelut

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Yrittäjyyden ja työn edellytysten vahvistaminen	Yritysten yhteistyön kehittäminen	Vuosittain. Yritysyhteisölle järjestettävät tilaisuudet, tavoite 5 kpl vuodessa.	Toteutuneet yritysilat	
Toteutuma	Toteutunut yksi yritystilaisuus, koronarajoitusten vuoksi määrä jäi alhaiseksi			
Yrittäjyyden ja työn edellytysten vahvistaminen	Matkailusektorin kasvattaminen	Vuosittain	Kolin Matkailu yhdistykseen kuuluvien yritysten määrä, yöpymisten määrä ja matkailuyritysten määrä Juuassa.	
Toteutuma	Uusia matkailuyrityksiä Juukaan perustettiin kaksi yritystä vuonna 2021, Pielisen-Karjalan yöpymisten määrä nousi 29 %. Pelkästään Juuan osalta tilastoja ei ole saatavilla. Kolin matkailuyhdistykseen kuului yhdistykseltä saatujen tietojen mukaan 80 juukalaista yritystä vuonna 2021.			
Tarkastuslautakunta: Lautakunnan saamien tietojen mukaan Kolin matkailuyhdistyksen juukalaisten yritysten jäsenmäärä ei ole tiedossa. Elinkeinopalveluiden ilmoittamassa toteutumassa on ristiriita mittarin ja toteuman välillä. Toteutuneita yritysiloja järjestettiin vain yksi.				

3.1.1. Tekninen toimiala

Tekniset palvelut toimiala koostuu hallinnon, liikenneväylien ja yleisten alueiden, kiinteistötoimen, metsätilojen ja vesihuoltolaitoksen vastuualueista. Teknisen toimialan palvelut tuotetaan kunnanhallituksen alaisuudessa.

TAVOITE	MITTARI	SEURANTA	KEINOT	
Strategian päämäärä: Tarkoituksenmukaiset tilat ja infra				
Monipuolinen tontti- ja asuntotarjonta	Luovutettavien kohteiden määrä ja monipuolisuus	Vuosittain	Suunnitelmallinen maankäyttö ja järkevä kaavoitus	
Tarkoituksenmukaiset palvelut kuntastrategian ohjaamana	Asukaskohtaiset kustannukset palveluittain	Vuosittain	Tarkoituksenmukainen henkilöstömäärä, ostopalvelujen ja oman työn kustannusten vertaaminen. Palvelujen sähköistäminen	
Laadukas kiinteistökanta	Käyttäjien tyytyväisyyskyselyn järjestäminen	Vuosittain	Ennakoiva kiinteistönhuolto, vikailmoituksiin ja palvelupyyntöihin nopea reagointi	
Tarkastuslautakunta: Lautakunnan saaman tiedon tontti- ja asuntotarjonta kunnassa on ollut runsasta, mutta kysyntä ja tarjonta eivät kohta. Toimenpiteitä on tehty kiinnostavuuden lisäämiseksi. Asuntojen kuntotaso vaihtelee ja asunnot ovat osittain heikotasoisia. Kiinteistöstrategian mukaisesti asuntojen arvo säilytetään ja rakennuksiin sitoutunut pääoma turvataan. Kiinteistöstrategian päivittäminen erityisesti liitteen osalta on ajankohtaista. Teknisen toimialan henkilöstömäärä on ollut tarkoituksenmukainen. Ostopalvelujen ja oman työn kustannusten vertailua ei juuri ole tehty. Tarkastuslautakunnan mielestä kustannustehokkuuden lisäämiseksi vertailu tulisi suorittaa. Kiinteistö- ja aluepäällikkö toteuttaa käyttäjien tyytyväisyyskyselyn vuosittain. Kyselytulosten perusteella tekninen toimi on kehittänyt toimintaansa. Kolin vaikutusalueen strateginen yleiskaava 2040+ saatiin valmiiksi ja Koli-Ahmoaara-osayleiskaava 2040+ on valmisteltu vuoden 2020 - 2021 aikana ja se on hyväksytty Juuan kunnanvaltuustossa 31.1.2022. Talousarvion investointiosa on pääosin toteutunut. Kunnantalon ulkopuolen remontti siirrettiin perustellusta syystä vuodelle 2022. Lautakunta kiinnitti huomiota, että vesilaitoksen tilinpäätös on ollut useana vuonna tappiollinen. Kunnanvaltuusto on 4.4.2022 § 7 päättänyt vesihuoltomaksujen yleiset perusteet. Päätöksen odotetaan oikaisevan jatkossa tappiollisen toiminnan kehityksen. Liikenneväylien osalta Kukonpolun ja Aimontien kustannusarviot ylittyivät yleisestä kustannustason noususta johtuen. Metsätiloja ja -omaisuutta on hoidettu kunnan metsäsuunnitelman mukaisesti. Kunta on palkannut metsäasiantuntijan. Uuden metsäsuunnitelman teon aloittaminen on ajankohtaista, koska entinen päättyy vuonna 2023.				

3.2. Hyvinvointilautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Hyvinvoinnin toimialan tavoitteet

TAVOITE	MITTARI	SEURANTA	KEINOT	
Strateginen päämäärä: Hyvinvoiva kuntalainen				
Nuorisotoimi tavoittaa kunnan kohderyhmän 12–29 –ikäiset nuoret toiminoillaan	Nuokkarin kävijätilastot ja etsivän nuorisotyön tilastot	Vuosittain ja hankekausittain	Perusnuokkari-, ohjaamo-, etsivä- ja työpajatoiminta	
Toteutuma: Perusnuokkari-, ohjaamo-, etsivä- ja työpajatoiminta on toteutunut suunnitellussa laajuudessa koronasta huolimatta. Ohjaamotoiminta on ollut pienimuotoista.				
Järjestöyhteistyö	Avustusten jakaminen	Avustusten käyttö ja toiminnan kehittyminen vuosittain	Avustuksista tiedottaminen, tuki avustushakemuksiin ja avustusten käytön kehittämisen seuranta	
Toteutuma: Hyvinvointipalveluiden avustusmäärärahat on jaettu kokonaisuudessaan: Järjestöjen toiminta-avustuksia 30 300 €, kohdeavustuksia 14 000 € ja kylätaloavustuksia 6 000 €. Avustusten hakumahdollisuuksista on tiedotettu kunnan nettisivuilla ja lehti-ilmoituksella. Järjestöyhteyshenkilöt neuvovat tarvittaessa hakemusten tekemisessä. Toiminnan kehittämisen seurantaa painotetaan osana avustusten myöntämistä.				
Vapaa-aikapalvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	Tapahtumien/osallistujien määrä	Vuosittain	Kehitetään ja tarjotaan monipuolisia palveluita ja tiloja maltillisella hintatasolla	
Toteutuma: Koronatilanne on vaikuttanut mahdollisuuksiin järjestää erilaisia vapaa-aikapalveluja. Samalla myös kävijä-/osallistujamäärät eivät ole olleet normaalitasolla. Palveluja ei kuitenkaan suljettu missään vaiheessa vuotta. Suosituksista ja rajoituksista huolimatta toiminta on ollut paremmalla tasolla kuin 2020 vuonna. Kulttuuritoiminnassa on tarjottu maksuttomia tapahtumia ja syyskaudella on ollut voimassa maksuton salinkäyttöoikeus kompensationsa tilojen sululle loppuvuodesta 2020 ja alkuvuodesta 2021.				
Syrjäytymisen ehkäisy	Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteutuminen ja kehitystrendin suunta eri ikäryhmissä vauvasta vauriin	Vuosittain ja valtuustokausittain	Laaja hyvinvointikertomus ja sen painopisteiden toteuttaminen	
Tarkastuslautakunta: Laajaa hyvinvointikertomusta ei ole hyödynnetty.				
Strateginen päämäärä: Korkeatasoinen sivistystyö				
Varhaiskasvatusta on tarjolla kaikille alle kouluikäisille lapsille ja paikat ovat tehokkaassa käytössä.	Paikkojen tarjontamäärä ja täyttöaste, varhaiskasvatussuunnitelman ja lapsikohittaisen varhaiskasvatussuunnitelman	Puolivuosittain	Monipuolinen varhaiskasvatustarjonta ja ryhmien tehokas käyttö	

Varhaiskasvatusta järjestetään sekä lapsen etu että perheen tilanne huomioiden.	toteutuminen, varhaiskasvatuskyselyt			
Toteutuma: Varhaiskasvatuspalveluita on tarjolla monimuotoisesti tarjolla päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Hoidontarvekyselyt on tehty keväällä ja palvelutarjontaa sekä henkilöstörakennetta on kehitetty tulosten perusteella. Vihtasuon ryhmäperhepäiväkoti aloitti toimintansa uutena yksikkönä syksyllä. Varhaiskasvatussuunnitelma ja sen mukaiset vasu-keskustelut on käyty osana varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista. Varhaiskasvatuksessa hoitopaikkoja oli vuoden lopussa 107 ja paikkoja on käytössä vuoden lopussa 97.				
Perusopetuksen ja lukion suorittaminen ja sijoittuminen jatko-opintoihin	Perusopetuksen ja lukion päättää ja saa jatko-opiskelupaikan 100 % oppilaista	Vuosittain	Toimiva ja opetussuunnitelmiin perustuva opetus ja opinto-ohjaus oppilaiden/ opiskelijoiden tarpeet huomioiden	
Toteutuma: Perus- ja lukio-opetus on pystytty järjestämään lähiopetuksena ja oppilaiden ja opiskelijoiden opinnot ovat edenneet suunnitellusti. Opetussuunnitelman toteutumista tarvelähtöisesti on pystytty toteuttamaan ja oppimista ja sen ohjausta on voitu tukea hankerahoituksin. Perusopetuksen ja lukion päättötodistuksen sekä ylioppilastutkintotodistuksen sai 100 % oppilaista ja opiskelijoista. Jatko-opintopaikan sai 98,6 % hakeneista.				
Elinikäinen oppiminen mahdollistuu kansalaisopiston ja kirjaston palveluja käyttäen	Opiskelija- ja asiakasmäärät ja palvelujen käyttö	Vuosittain	Monipuolinen ja eri ikäryhmiä palveleva opiston kursistarjonta ja kirjaston palvelut	
Toteutuma: Kansalaisopisto ja kirjasto ovat pystyneet tarjoamaan kuntalaisille mahdollisuuksia kehittää itseään normaalisti koronatilanteesta huolimatta. Kansalaisopiston kurssitarjonta mahdollistaa monipuolisen harrastamisen eri ikäryhmille: liikunta, musiikki, kädentaidot ja muut aineet. Kirjaston aineisto- ja tapahtumatarjonta mahdollistavat kuntalaisten elinikäistä oppimista. Kansalaisopiston kursseille osallistui vuoden aikana 1159 opiskelijaa ja lainaajia kirjastopalveissa oli 1447.				
Selvitetään Ahmo-vaaran varhaiskasvatuksen tilanne	Tehdään selvitys varhaiskasvatuksen palveluiden tarpeesta vuoden 2021 helmikuun loppuun mennessä.	Maaliskuu 2021 /Osavuosikatsaus 1	Selvitystyö	
Toteutuma: Hyvinvointilautakunta on käsitellyt selvityksen maaliskuussa. Tekninen toimi on tehnyt asiasta oman selvityksen. Edelleen hyvinvointilautakunta on päättänyt lokakuussa teknisen toimen päiväkotirakentamiseen liittyvän selvityksen pohjalta, että varhaiskasvatusta järjestetään nykyisillä ratkaisulla ja tilannetta seurataan edelleen varhaiskasvatustarpeet huomioiden.				

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Hyvinvoiva kuntalainen/Tarkoituksen mukaiset tilat ja infra	Siivouksen keinoin puhtaat ja viihtyisät tilat	Mittauksien ja asiakaskyselyllä vuosittain	Aistinvarainen arviointi (Insta), pintapuhtausnäytteet, asiakaskysely	
Toteutuma	Aistinvaraista arviointia ja pintapuhtausnäytteiden ottoa tehtiin säännöllisesti ATP-mittausjärjestelmällä. Asiakkaan vaatimat kirjaukset harvemmin tehtävistä töistä toteutettiin. Asiakastytyväisyys kysely järjestettiin.			

Hyvinvoiva kuntalainen	Ateriapalvelut tuotetaan ravitsemusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti eri asiakasryhmille (hoivakotiruokailijat, ateriapalveluasiakkaat, varhaiskasvatuksen, koulujen ja henkilöstöruokailuun osallistuvat).	Seurataan ravintoarvoja tuotannonohjausjärjestelmällä (Jamix) ruokalistaista	Ravintoainelaskelmat ruokalistaista	
Toteutuma	Ateriapalvelut tuotettiin ravitsemusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti hoivakotiruokailijoille, ateriapalveluasiakkaille. Kouluikäisten ja varhaiskasvatuksen ruokailijoille ateriapalvelut tuotettiin kiltta muilta osin ravitsemusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti, paitsi ravintorasva ja maito poikkeavat suosituksesta. Suosituksen mukainen ravintorasva ja maito oli kuitenkin vaihtoehtona päivittäin tarjolla. Kotimaisten ja lähellä tuotettujen raaka-aineiden hankintaa kasvatettiin mahdollisuuksien mukaan.			

Varhaiskasvatus

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Korkeatasoinen sivistystyö	Paikkojen tarjontamäärä ja täyttöaste	Puolivuositain	Monipuolinen varhaiskasvatustarjonta ja ryhmien tehokas käyttö	
Toteutuma	Varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia oli 97 31.12.2021 ja hoitopaikkoja oli käytettävissä 107. Tällöin perhepäivähoidossa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja päiväkodeissa oli 10 paikkaa vapaana.			

Esi- ja perusopetus

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Korkeatasoinen sivistystyö	Perusopetuksen suorittaminen ja sijoittuminen jatko-opintoihin	Lukuvuosittain	Perusopetuksen päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan saaneiden oppilaiden määrä, seuranta lukuvuosittain	
Toteutuma	Päättötodistuksen saaneita 58, kaikki perusopetuksen päättäneet saivat jatko-opiskelupaikan hakukohteestaan.			

Lukiokoulutus

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Korkeatasoinen sivistystyö	Aloittaneet opiskelijat suorittavat lukion oppimäärän ja sijoittuvat jatko-opintoihin	Lukuvuosittain	Lukion keskeyttäneiden määrä, lukio-oppimäärän suoritustilastot ja jatko-opiskelupaikan saaneiden määrä, seuranta lukuvuosittain	
Toteutuma	Lukuvuonna 2020 - 2021 lukion keskeyttäneitä oli alle 5 ja 21 suoritti ylioppilastutkinnon. Keväällä 2021 valmistuneista jatko-opiskelupaikan hakeneesta 13 opiskelijasta paikan sai 12.			

Tarkastuslautakunta: Lautakunta pohti, minne ne opiskelijat, jotka eivät ole hakeneet jatko-opintopaikkaa, ovat sijoittuneet. Jatkossa on syytä pohtia lukiokoulutuksen tavoitteita ja mittareita niin, että ne vastaavat strategista päämäärää kuvaavammin. Lautakunta pitää kolmen lukion seudullista yhteistyötä tärkeänä kurssitarjonnan ja lukion säilymisen kannalta.				
--	--	--	--	--

Kansalaisopisto

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Korkeatasoinen sivistystyö	Kansalaisopiston kurssitarjonta mahdollistaa monipuolisen harrastamisen: liikunta, musiikki, käden taidot ja muut aineet	Vuosittain	Kurssien ja tuntien määrä /lukuvuosi, opiskelijamäärä, opiskelijoiden ikäjakauma	
Toteutuma	Lukuvuonna 2020-2021 kursseja oli 96 ja 3830 tuntia. Vuonna 2021 opiskelijoita on ollut 1159. Koronan vaikutus näkyy opiskelijoiden ja sen myötä tuntien vähentyneessä määrässä. Kurssit tavoittivat kuitenkin edelleen hyvin asukkaita.			
Tarkastuslautakunta: Lautakunta toteaa, että sekä järjestettyjen tuntien että opiskelijoiden määrä on vähentynyt merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna.				

Kirjasto- ja tietopalvelut

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Korkeatasoinen sivistystyö	Elinikäinen oppiminen mahdollistuu kirjaston aineisto- ja tapahtumatarjontaa käyttäen	Vuosittain	Kirjaston käyttötilastot ja kävijämäärät	
Toteutuma	Lainajia oli yhteensä 1447. Kaikilla kunnan perusopetuksen oppilailla on kirjastokortti. Tapahtumia järjestettiin 12 kappaletta, joissa eri-ikäisiä henkilöitä 290.			

Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Strateginen päämäärä	Tavoite	Seuranta	Mittari	
Hyvinvoiva kuntalainen	Nuorisotoimi tavoittaa kunnan kohderyhmän 12–29 –ikäiset nuoret toiminnoillaan	Vuosittain ja hankekausittain	Nuokkarin kävijätilastot, etsivän nuorisotyön tilastot ja nuorisovaltuuston palaute	
Toteutuma	Nuokkari on ollut auki 110 päivänä ja on kohdannut nuokkari-iltojen aikana yhteensä 2213 nuorta eli keskimäärin 20 nuorta per aukiolopäivä. Tämän lisäksi nuoria kohdattiin verkossa ja sosiaalisen median kanavilla. Nuorisotoimi järjesti sirkusleirin ja toimintapäiviä puistoissa ja leikkikentillä kesäkaudella. Etsivän nuorisotyö on jättänyt vuoden aikana 42 yhteydenottopyyntöä ja tavoittanut yhteensä 34 kohderyhmän nuorta. Talvella alettiin kehittää moponuokkaria kiinni menneen mopotallin tilalle. Nuorisovaltuusto kokoontui 4 kertaa ja ovat			

	osallistuneet aktiivisesti maakunnallisen nuorisovaltuuston toimintaan. Nuorisovaltuusto on kokouksissaan käsitellyt nuorilta tulleita aloitteita ja ideoita toteuttamisen perustaksi. Syksyllä on päivitetty nuorisovaltuuston toimintasuunnitelmää ja edustajia on valittu uusiin toimielimiin. Näiden lisäksi nuorisovaltuusto on ottanut kantaa tulevaan kuntastrategiaan.			
Hyvinvoiva kuntalainen	Vapaa-aikapalvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	Vuosittain	Tapahtumien/osallistujien määrä	
Toteutuma	Kulttuuripalvelut toteuttivat runsaasti kiertuetyyppisiä tapahtumia tavoittamaan hoivakoti ja muiden yksiköiden kanssa. Kulttuuritapahtumia järjestettiin yhteensä 82. Varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa tapahtumia järjestettiin normaali määrä koronatilanteesta huolimatta. Liikunnanohjaaja on työskennellyt Löydä itsesi liikkujana – hankkeessa toukokuusta alkaen. Liikuntaneuvontatoiminta on tarjonnut kaksi matalan kynnyksen liikuntaryhmää: liikuntaneuvonnan kuntosaliryhmä ja toinen ryhmä, jossa liikutaan kerran viikossa monipuolisesti eri liikuntamuotoihin tutustuen. Ryhmissä on ollut noin 10 henkilöä. Lisäksi kuntalaisille on tarjottu mahdollisuutta yksilölliseen liikunnanohjaukseen. Pidempiä liikuntaneuvontaprosesseja on ollut 7 ja toistakymmentä yksittäistä neuvontaa kuten kuntosalitutustumisia. Tapahtumatoimintoja oli kesäkaudella uimakoulut lapsille ja aikuisille, vesijumppa ja ulkokuntosalia. Yhteistyökumppanien kanssa järjestettiin Lajivilikasu tapahtuma, Lasten liikuntapäivä, Heinäkuun Huoleton Hilipasu ja kuntoportaiden avajaiset, joissa osallistujia oli yhteensä noin 200 henkilöä, sekä kuutamohiihto ja Pyöräillään porukalla -työmatkaliikuntatapahtuma.			
Tarkastuslautakunta: Lautakunta huomioi liikunta-, nuoris- ja kulttuuripalvelujen positiivisen kehityksen edelliseen vuoteen verrattuna.				

3.3. Kuntarakennelautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntarakennelautakunnan toiminnalliset tavoitteet 2021

TAVOITE	MITTARI	SEURANTA	KEINOT	
Strateginen päämäärä: Viihtyisän elinympäristön luominen				
Ympäristöasioiden vieminen lähemmäksi kuntalaista	Tiedotteet/tilaisuudet	Omaseuranta Puolivuositain	Tiedotteiden ja tilaisuuksien pitäminen. Katselmuks	
Toteuma: Tilaisuuksia ei ole pidetty koronatilanteen vuoksi. Tiedotteita on julkaistu kotisivuilla yhdeksän kappaletta.				
Tarkastuslautakunta: Korona on aiheuttanut haasteita eri toiminnoille. Lautakunta pohti, olisiko yleisötilaisuuksia voinut järjestää etäyhteydellä.				
Strateginen päämäärä: Tarkoituksenmukainen teknologia				
Sähköisen lupapalvelun käytön tehostaminen.	Sähköisten lupien osuus luvista 100 %	Kuukausittain, omaseuranta	Asiakkaiden neuvominen Lupapistein käytössä	
Toteuma: Paperihakemuksien määrä on jonkin verran vähentynyt. Vuosi 2021 yhteensä neljä kpl, lupia yhteensä 127 kpl.				

Luvat käsitellään viikon kuluessa luvan saapumisesta	Lupien käsittely-aika	Kuukausittain, omaseuranta	Lupakäsittelyn priorisointi	
Toteuma: Viikon sisällä käsiteltyjen hakemusten määrä oli 81/127.				
Tarkastuslautakunta: Lautakunnan mielestä tavoitetta on täsmennettävä niin, että luvat on otettava käsittelyyn viikon sisällä.				

Kuntarakennelautakunnan alaisten tehtävien määrä tulee lisääntymään, koska ELY-keskukselta siirtyy tehtäviä kunnan hoidettavaksi. Tästä johtuen tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstöresurssien riittävästä sekä osaamisesta.

Rakentamisen sähköiset järjestelmäpalvelut ovat kunnalle suhteessa melko kalliita. Kustannukset on kuitenkin huomioitu jo talousarviovaiheessa. Järjestelmäpalvelut on siitä huolimatta koettu tarpeelliseksi.

3.4 Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos tuottaa oman toiminta-alueensa sekä Nunnanlahden vesiosuuskunnan toiminta-alueiden asiakkaille laadullisesti määräykset täyttävää talousvettä sekä huolehtii yhdyskuntajätevesien ja sakokaivo-lietteiden puhdistamisesta asetusten ja ympäristöluvan vaatimusten mukaisesti. Lisäksi laitos huolehtii esimerkiksi elintarviketeollisuuden tarvitsemista vesihuollon palveluista erillisten toimitussopimusten mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen verkoston ja asiakkaiden määrä (770 kpl) on pysynyt ennallaan. Vesihuoltolaitoksen henkilöstö on pysynyt ennallaan.

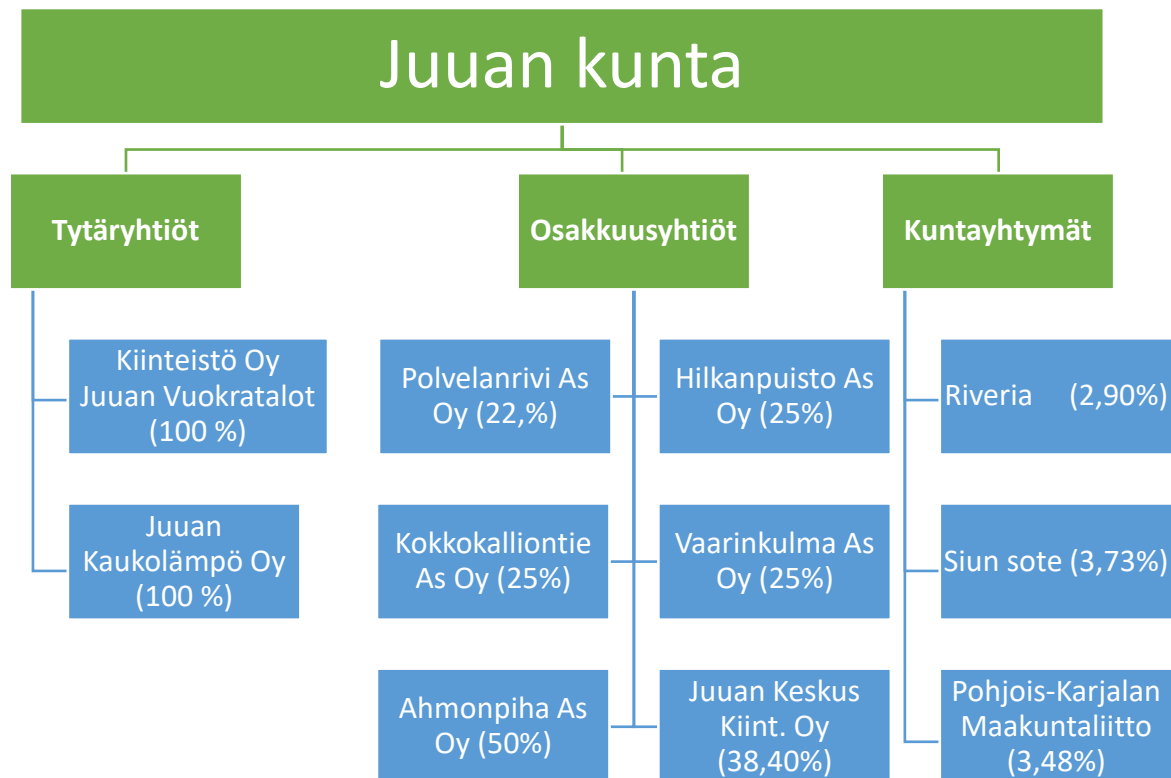
Vesihuoltolaitos teki jälleen suuren negatiivisen tuloksen (-413 077,21 euroa). Tässä keskeisiä asioita olivat liian alhaiset taksatasot ja suuret poistot, jotka yhdessä tekivät vesihuoltolaitoksen toiminnasta tappiollista.

Tarkastuslautakunta: Lautakunta pitää taksojen tarkastamista tärkeänä.

Tilinpäätöksessä ei ole käsitelty vesihuoltolaitoksen talousarviossa 2021 määriteltyjä toiminnallisia tavoitteita.

3.5. Konserni

Juuan kuntakonserniin kuuluvat Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot ja Juuan Kaukolämpö Oy. Kunnanvaltuusto on asettanut molemmille yhtiöille tulostavoitteen ja toiminnallisia tavoitteita.

3.5.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot

Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot omistaa ja vuokraa asuntoja Juuassa. Vuokrataloyhtiön toimintaa hankaloittaa väestön väheneminen Juuassa ja samalla asuntokannan vanheneminen. Tarkastuslautakunta on aiemmissa kertomuksissaan nostanut esille sen, että uusille ja laadukkaille asunnoille olisi Juuassa kysyntää.

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	TULOS
Tulostavoite: Positiivinen tulos ja sen myötä varautuminen asuntojen peruskorjauksiin ja purkuihin tulevana vuosina.	Tulos	Tulos oli 62 737,35 euroa	
Toiminnallinen tavoite: Kiinteistöstrategian toteuttaminen ja sen mukaiset linjaukset kiinteistöjen korjauksissa.	Strategian noudattaminen	Kiinteistöjen korjaukset toteutuivat yhtiön strategian mukaisesti.	

3.5.2. Juuan Kaukolämpö Oy

Juuan Kaukolämpö Oy on Juuan kunnan omistama kaukolämpöä keskustaajamaan tuottava ja myyvä yritys. Kunta on tuottanut kaukolämpöä jo vuodesta 1983 ja yhtiöitti toiminnan omaksi osakeyhtiökseen 1.1.2016 alkaen.

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	TULOS
Tulostavoite: Tilinpäätöksen toimintakate on vähintään + 200 000 euroa (tulos ennen rahoituskuluja, poistoja ja veroja)	Tulos	Tilikauden käyttökate saavutti konsernin vuodelle 2021 asettaman tulostavoitteen. Käyttökate ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja oli 255 614,12 euroa.	
Toiminnallinen tavoite: Turvallisuus ja toimintavarmuus: Suunnittelemttomat lämmöntoimituskeskeytykset asiakkaille, tavoite 0 kpl vuodessa.	Suunnittelemttomien käyttökatkojen määrä	Suunnittelemttomia lämmöntuotantokeskeytyksiä asiakkaille ei ollut yhtään.	
Toiminnallinen tavoite: Hintakilpailukyky: Juuan Kaukolämpö Oy on hinnaltaan Energiategollisuus ry:n jäsentilastoinnin erillistuotantolaitosten keskiarvon alapuolella.	Kaukolämmön hinta	Juuan Kaukolämpö Oy:n energiahinta on alle keskiarvon.	
Toiminnallinen tavoite: Paikallisuus ja uusiutuvuus: Hankittavasta polttoaineesta vähintään 96 % on paikallista puupolttoainetta ja palaturvetta. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 4 prosenttia.	Fossiilisten polttoaineiden määrä	Kevyttä polttoöljyä käytettiin 5,4 %.	
Toiminnallinen tavoite: Sisäisen valvonnan periaatteiden kirjaaminen	Periaatteiden kirjaaminen	Ei ole kirjattu.	

Tarkastuslautakunta: Lautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan periaatteiden kirjaaminen on tärkeä osa kokonaistoimintaa ja riskienhallintaa.

Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan koulu-uudistuksen yhteydessä purettiin piippukoululla ollut kiinteä varalämpöjärjestelmä. Uuden koulun yhteyteen on rakennettu valmius siirrettävään varajärjestelmään, jonka toimivuus ja käyttöönottoaika sisältävät riskejä.

Kaukolämmön toimintapiirissä on näkyvissä monia tunnistettuja riskejä, kuten verkoston ja kattiloiden kunto.

4. Kunnan ja kuntakonsernin talous

Tässä luvussa tarkastuslautakunta tarkastelee kunnan taloutta ja siihen liittyviä riskejä.

4.1. Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta on kuullut kunnan tilintarkastaja JHT, HT Lilja Koskeloa kuntakonsernin tilintarkastuksesta ja toteaa, että kunnan taloutta on tilinpäätösvuonna pidetty säännösten mukaisesti.

Tilintarkastaja on tehnyt seuraavan havainnon: Vuoden 2021 talousarvio on 142.232 euroa ylijäämäinen. Muutetun talousarvion alijäämä on 180.142 euroa. Tilinpäätöksen 2021 ylijäämä on 694.475 euroa eli poikkeama on 874.617 euroa. Vuoden 2021 talousarvion mukaiset investoinnit ovat 8.092.000 euroa ja muutosten myötä 8.132.000 euroa. Toteuma oli 7.226.127 euroa, joten poikkeama oli 905.873 euroa.

4.2. Tuloslaskelma

Tilinpäätöksessä todetaan tuloslaskelmasta seuraavaa:

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Esitetty tuloslaskelma sisältää kunnan ulkoiset tuotot ja kulut. Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot, verorahoitus sekä korko- ja rahoitustuotot kasvoivat yhteensä 959 741 euroa (+2,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarvioon verrattuna toimintatuotot ylittyivät 455 565 euroa. Toimintatuotot kasvoivat 86 680 euroa (1,4 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

Juuan kunnan verorahoitus (verot + valtionosuudet) kasvoivat 1 024 016 euroa (2,9 %). Tarkemmin eriteltynä valtionosuudet alenivat 404 978 euroa, verotulot kasvoivat 1 428 994 € ja korko- ja rahoitustuotot laskivat 151 135 euroa. Verotulojen osalta eniten kasvoi yhteisöveron tuotto. Verotulot toteutuivat 3,97 % ja 589 760 euroa talousarviota paremmin. Valtionosuudet toteutuivat 0,5 % ja 110 257 euroa talousarviota paremmin.

Juuan kunnan toimintakulut kasvoivat 2 074 563 euroa (5,4 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Korko- ja rahoituskulut laskivat 4 455 euroa, kokonaiskulujen kasvu oli 2 070 107 euroa (5,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakuluihin sisältyy 636 170 euron pakollinen varaus Siun soten alijäämän kattamiseen. Ilman pakollista varausta toimintakulujen kasvuprosentti edelliseen vuoteen verrattuna olisi ollut 3,7 %. Talousarvioon verrattuna toimintakulut ylittyivät 285 125 euroa.

Toimintakate heikkeni 1 987 703 euroa (-6,1 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakate toteutui 170 440 euroa talousarviota parempana.

Kunnan vuosikate heikkeni 1 110 366 euroa (-32,8 %) ollen 2 273 665 euroa. Poistoja oli 2 579 927 euroa ja ne vähentyivät 155 326 eurolla (-5,7 %) edelliseen vuoteen. Vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja.

Tilikauden tulos on 306 261 euroa alijäämäinen. Edelliseen tilikauteen verrattuna tilikauden tulos heikkeni 953 254 euroa.

Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikausi 2021 on ylijäämäinen 694 475 euroa, vuonna 2020 se oli 692 605 euroa.

Tarkastuslautakunta: Tilinpäätöksessä esitetyt tiedot tuloksesta pitävät paikkansa. Lautakunta yhtyy tilin-tarkastajan huomioon talousarvion ja tuloslaskelman välisestä poikkeamasta.

4.3. Rahoituslaskelma

Tilinpäätöksessä rahoituslaskelmaa on kuvailtu seuraavasti:

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Kunnan toiminnan ja investointien rahavirta oli 4 696 083 euroa negatiivinen. Muutokseen edelliseen vuoteen verrattuna vaikutti erityisesti menossa ollut koulu- ja asumisyksikköinvestointi.

Kunnan rahoituksen rahavirta oli 2 018 104 € positiivinen johtuen alkuvuodesta 2021 nostetusta ja tammikuussa 2022 takaisin maksetusta 5,0 miljoonan euron lyhytaikaisesta lainasta.

Tilikaudella kassavarat ovat vähentyneet 2 677 978 €. Vuonna 2021 ei nostettu pitkäaikaista lainaa. Investoinneista osa rahoitettiin kassavaroja pienentämällä. Vuoden 2021 talousarviolaina (7,0 milj. euroa) nostettiin tammikuussa 2022, ja maksettiin pois lyhytaikainen laina. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on muuttunut negatiiviseksi, koska tulorahoitus ei riittänyt kattamaan investointeja ilman kassavarojen vähentymistä tai lainanottoa. Tilanne oli odotettavissakin poikkeuksellisen suurten koulu- ja asumisyksikköinvestoinnin myötä.

Vuonna 2021 tulorahoitus riitti kattamaan investointien tarvittavasta rahoituksesta 31,5 prosenttia, joka tarkoittaa, että vuoden 2021 rahoituksen osalta on turvauduttu lainanottoon ja kunnan kassavaroihin.

Tarkastuslautakunta: Lautakunta yhtyy tilinpäätöksen näkemykseen rahoituslaskelmasta.

4.4. Taseen tunnusluvut

Taseen tunnuslukuja on tilinpäätöksessä tulkittu seuraavasti:

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	73,56	76,42
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	23,83	21,43
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	11 651	10 956
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 622	2 419
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	6 786	5 500
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	1 527	1 214
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000	6 786	5 500
Lainat ja vuokravastuut 31.12.,	1 527	1 214
Lainasaamiset, 1000 euroa	2 780	2 861
Asukasmäärä	4 444	4 530

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Mitä korkeampi omavaraisuusaste, niin sen parempi

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä parempi mahdollisuus on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Juuan kunnalla määrä on 23,83 prosenttia.

Velat ja vastuu prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon muut rahoitusmallit kuten esim. rahoitusleasingilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12. -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnalla on korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma lyhennyttynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja. Juuan kunnan lainakanta per asukas on 1 527 euroa.

Lainasaamiset 31.12 -tunnusluku tarkoittaa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Tarkastuslautakunta: Lautakunnalla ei ole taseen osalta huomauttamista, mutta huomion arvoista on se, että kunnan asukasmäärä on vuoden 2021 aikana pienentynyt 86 asukkaalla, kun vuonna 2020 määrä pieneni 76 asukkaalla. Lisäksi lautakunnan saamien tietojen mukaan Juuka oli vuonna 2021 muuttovoitto-kunta.

4.5. Taloudelliset riskit

Merkittävä taloudellinen riski on edelleenkin Pielisen tietoverkko-osuuskunnalle myönnetty 2,7 miljoonan euron antolaina, josta pääomaa on jäljellä 2,67 miljoonaa euroa:

Kesäkuussa 2020 valtuusto hyväksyi tietoverkko-osuuskunnan lainaehtojen muutoksen, jossa laina muutettiin 10 vuoden bullet-lainaksi ja lainan korko alennettiin kolmesta prosentista 1,5 prosenttiin. Osuuskunta lyhentää lainaa vuosina 2020–2025 70 000 eurolla ja vuosina 2026–2030 100 000 eurolla. Vaikka kunnanvaltuusto hyväksyi lainan uudelleenjärjestelyt, myönnetyn lainan osalta riskit ovat edelleen merkittävät.

Lautakunta toteaa, että Juuka on tehnyt tarvittavat toimenpiteet kyseisen riskin minimoimiseksi. Juuan Vuokrataloille myönnettyjen lainojen riskit ovat maltilliset.

Tulevaisuuden taloudellisessa suunnittelussa on otettava huomioon kunnan suurien investointien aiheuttama velkamäärän kasvu. Lisäksi lautakunta toteaa, että kunnan lainamäärä/asukas on voimakkaassa kasvussa.

Vuoden 2022 suurimpana taloudellisena riskinä on nähtävä Siun soten lisämaksusuodet ja mahdolliset palkkojen harmonisoinnista aiheutuvat kustannukset.

5. Lautakunnan muut huomiot

5.1. Siun sote

Vuonna 2021 tarkastuslautakunta jatkoi Siun soten toimintojen tarkastelua kuntalaisten palveluiden näkökulmasta. Lautakunta on kuullut aiheesta useita Siun soten toimihenkilöitä.

Siun soten perussopimuksen 2 §:ssä on sovittu kuntayhtymän tehtävistä:

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntiansa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla lainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka eri lakien mukaan ovat jäsenkuntien järjestämisvastuulla. Tällä sopimuksella jäsenkuntien järjestämisvastuu siirtyy kuntayhtymälle. Kuntayhtymä järjestää myös jäsenkuntiansa puolesta pelastuslain (379/2011) 24 §:ssä tarkoitetun alueellisen pelastustoimen palvelut valtioneuvoston vahvistamalla alueella.

Lisäksi kuntayhtymä järjestää ympäristöterveydenhuollon tehtävät sekä leirintäalueviranomaistehdävät jäsenkuntien puolesta siltä osin kuin kunnat ovat antaneet tehtävät kuntayhtymän hoidettavaksi.

Mikäli jäsenkunta on antanut tehtävät kuntayhtymän hoidettavaksi, jäsenkunnan järjestämisvastuu on siirtynyt kuntayhtymälle. Palvelut toteutetaan väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä palvelujen käyttäjiä tukien asukkaiden itsenäistä arjessa selviytymistä.

Järjestämisvastuuseen kuuluvat ehkäisevät, korjaavat ja hoitavat, kuntouttavat sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhtenäisenä kokonaisuutena. Kuntayhtymä voi tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut seuraavin tavoin:

1) tuottamalla ne itse,

2) kuntalain (410/2015) 49 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimuksin yhdessä toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa,

3) hankkimalla palveluja muulta palvelujen tuottajalta,

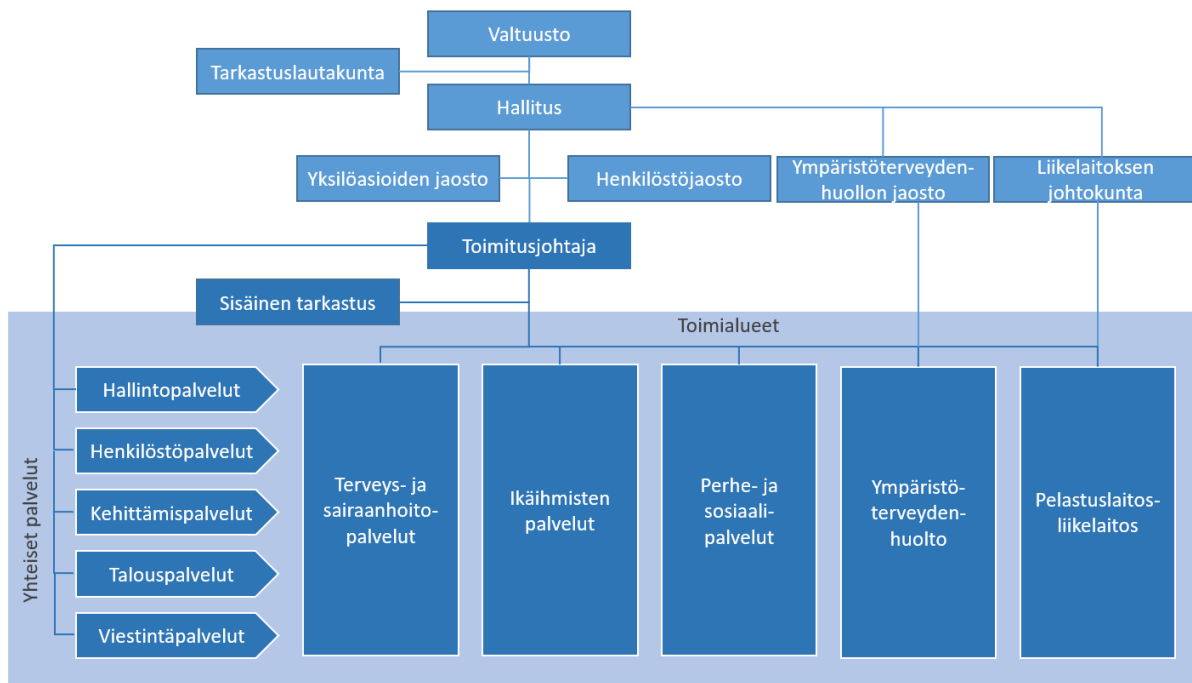
4) antamalla palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin, tai

5) muulla laissa säädetyllä tavalla.

Kuntayhtymällä voi olla yhtymävaltuuston perustamia liikelaitoksia ja se voi omistaa tai olla osakkaana niissä osakeyhtiöissä ja jäsenenä muissa yhteisöissä, joiden toiminnalla edistetään kuntayhtymän tehtäväalaa.

Kuntayhtymä voi omistaa ja hallita irtainta ja kiinteää omaisuutta. Kuntayhtymä on myös erikoissairaanhoidon mukainen sairaanhoitopiiri sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukainen erityishuoltopiiri. Kuntayhtymä voi järjestää tai tuottaa myös muita toimialaansa kuuluvia tai sitä tukevia palveluja. Kuntayhtymä voi myydä palveluja ulkopuoliselle taholle.

Siun soten organisaatio ja toimialueet:

Juuan kunnan strategian mukaan kunnan tulee varmistaa palveluiden laatu ja saatavuus ja kunnan tulee kehittää sote-yhteistyötä. Hallintosäännön mukaan kuntalaistoimikunta toimii Juuassa Siun soten ja kunnan rajapinnassa.

Kuntalaistoimikunta toimii kuntalain 22 §:n mukaisena kuntalaisten vaikuttamiskanavana.

Kuntalaistoimikunta toimii lisäksi Pohjois-Karjalan sairaanhoitoja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän Siun soten neuvottelukuntana.

Kuntalaistoimikunta:

- 1. Toimii kunnan ja kuntalaisten välisenä keskustelukanavana,*
- 2. Antaa lausuntoja kunnassa valmisteilla olevista asioista sekä Siun soten asioista,*

3. Sovittaa yhteen kunta - sote -rajapintaan liittyviä toimintoja päätettyjen linjausten pohjalta,
4. Tekee esityksiä Siun soten kehittämiseen liittyvissä asioissa,
5. Käsittelee Siun soten toimintakatsauksen,
6. Kutsuu harkintansa mukaan kokouksiin asiantuntijoita,
7. Välittää asiakastytytyväisyys-asioita Siun soten hallintoon,
8. Vastaa osaltaan Juuan edunvalvonnasta.

Toimikunnan jäsenistä ja toiminnasta päättää kunnanhallitus.

Lautakunta toteaa, että kuntalaistoimikunta on vuosina 2018 - 2020 kokoontunut vain kerran vuodessa ja vuonna 2021 ei kertaakaan.

Siun soten toimintamenot ovat kasvaneet vuosittain. Toimintakulut ovat kasvaneet vuosittain 1,25 %. Omistajakuntien maksuosuus on vastaavasti kasvanut 1,1 %, mistä johtuen Siun sotelle on syntynyt alijäämää. Tästä syystä Juuan kunnan lisämaksuosuus vuonna 2021 on ollut yli neljäsataatuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota Siun työterveys Oy:n riittämättömiin palveluihin Juuassa.

5.2 Koronapandemia

Lisähaasteita kuntatyöhön ovat aiheuttaneet koronapandemian leviämisen ehkäisy, kuntalaisten tärkeiden peruspalvelujen turvaaminen ja rajoitustoimet. Toimialoilla on ollut huomattavia eroja toimintojen järjestämisessä pandemia-aikana. Pääsääntöisesti toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet on kuitenkin saavutettu. VM:n tilaston mukaan Juuan kunta sai valtiolta koronatukea 0,67 miljoonaa euroa eli 146 euroa/asukas.

5.3 Hallintosääntö

Tarkastuslautakunnalla olevan tiedon mukaan hallintosäännön päivittämistä ja sen tarkastelua ei ole aloitettu vuonna 2021.

5.4. Kuntastrategia

Kuntastrategia ohjaa kunnan päätöksentekoa. Viimeisin kuntastrategiakausi on päättynyt vuoden 2021 loppuun. Uuden strategian valmistelu olisi tarkastuslautakunnan mielestä pitänyt aloittaa heti uuden valtuustokauden alusta.

Lautakunta katsoo kuitenkin positiivisena huomiona sen, että vuoden 2022 aikana strategian valmistelutyössä on kuultu laajasti kuntalaisia ja sidosryhmiä.

6. Vuoden 2021 arviointikertomuksen huomioiden seuranta

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2021 arviointikertomuksessaan huomioinaan asioita ja edellyttää kunnanhallituksen vastausta tehtyihin huomioihin.

Kunnanhallitus on käsitellyt 7.12.2021 § 186 tarkastuslautakunnan huomiot ja päättää saattaa käsityksensä kunnanvaltuuston ja tarkastuslautakunnan tietoon.

1) Toimenpideohjelmat on luotava työhyvinvointikyselyjen perusteella.

Kunnanhallitus ilmoittaa, että vuoden 2021 työhyvinvointikysely on päättynyt vasta marraskuussa 2021, jonka jälkeen asiaa käsiteltiin Juuan kunnan johtoryhmässä. Tämän jälkeen toimialajohtajia ohjeistettiin käsittelemään työhyvinvointikysely toimialapalaverissa ja ryhtymään saatujen kommenttien perusteella toimenpiteisiin. Työhyvinvointikyselyiden tuloksia hyödynnetään kehityskeskusteluissa. Ensimmäiset työnohjausryhmät aloittavat joulukuussa 2021.

Juuan kunnan työhyvinvointikysely toteutettiin sähköisenä kyselynä loka-marraskuussa 2021. Kysely toteutettiin Kevan tarjoamalla verkkotyökalulla, jolla kyselyllä Juuan kunnassa työhyvinvointikysely on toteutettu vuodesta 2017 lähtien. Tällä samalla kyselyllä työhyvinvointikysely toteutettiin edellisen kerran syksyllä 2019.

Vuoden 2019 kyselyssä Juuan kunnan vastaukset olivat hyvät ja vuoden 2021 kyselyssä tulokset paranivat vielä tästä. Kyselyn vastausten perusteella Juuan työhyvinvointikyselyn vastaukset ovat verrokkiryhmän parhaimmistoa. Juuan kunnan verrokkiryhmä on keskiuuret kunnat, yhteensä 39 organisaatiota ja näiden organisaatioiden henkilökunta yhteensä liki 8 000 vastaajaa, jotka ovat vastanneet samaan KEVAN kyselyyn.

Vuoden 2022 aikana Juuan kunnan työyksiköissä on tarkoitus jatkaa työpaikkaselvitysten toteuttamisia yhdessä Siun työterveyden kanssa. Siun työterveyden henkilöstötilanteen vuoksi työpaikkaselvityksiä ei vuonna 2021 toteutettu. Työpaikkaselvityksessä työterveyshuolto selvittää ja arvioi työn ja työpaikan olosuhteiden terveellisyyden ja turvallisuuden sekä arvioi millainen merkitys niillä on työntekijöiden terveyteen ja työkykyyn. Työpaikkaselvityksessä työterveyshuolto antaa työnantajalle suosituksia, miten työoloja voitaisiin parantaa ja työntekijöiden työkykyä edistää. Työnantaja vastaa työterveyshuollon suositusten toteuttamisesta. Lisäksi työpaikkaselvityksessä arvioidaan henkilöstön terveystarkastusten tarve esimerkiksi erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavassa työssä. Toteutettujen työpaikkaselvitysten ja työhyvinvointikyselyn pohjalta on perusteet laatia toimenpidesuunnitelma, jolla työoloja ja työntekijöiden työkykyä voidaan edistää pitkäjänteisesti.

Tarkastuslautakunta: Lautakunta toteaa, että se tulee seuraamaan toimenpidesuunnitelmien laatimista ja muutoinkin työhyvinvointikyselyiden tulosten hyödyntämistä jatkossa.

2) Kunnanhallituksen alaisten toimikuntien ja neuvostojen tehtäväkuvia ja tavoitteita on selkeytettävä ja niiden toimintaa on tehostettava ja vaikutusmahdollisuuksia parannettava.

Toimikuntien ja lautakuntien tehtäviä, toimivaltaa ja tarvetta tarkastellaan vuoden 2022 keväällä hallintosäännön päivityksen yhteydessä. Tämän vuoksi nykyiset toimikunnat ja neuvostot jatkavat nykyisessä muodossaan. Kunnanhallitus toteaa kuitenkin, ettei nykyinen toimikunta ja neuvostojärjestelmä ole tarkoituksenmukaisin juuri samoin perustein kuin mitä tarkastuslautakunta on huomioinaan esittänyt.

Etenkin niiden neuvostojen ja toimikuntien tehtäviä tulee tarkastella viimeistään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aloittaessa lakisääteiset tehtävänsä sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjänä, sillä kunnalla ei ole lakisääteistä järjestämisvastuuta 1.1.2023 jälkeen. Kunnanhallitus katsoo, että hallintosäännössä tulee huomioida järjestämisvastuun siirtyminen kaikilla hallinnon tasoilla, jotta uusien toimikuntien ja lautakuntien toiminta olisi mahdollisimman tehokasta. Nuorisovaltuuston osalta keskustelua on käyty muun muassa siitä, että nuorisovaltuuston edustajalle taattaisiin hallintosäännöllä pysyvä edustusto valtuuston lisäksi kuntarakennelautakuntaan sekä hyvinvointilautakuntaan. Keskeiset muutokset on tehtävä valtuuston päätöksellä hallintosääntöön. Kunnanhallituksella ei ole toimivaltaa kaikilta osin muuttaa mainittujen toimikuntien ja neuvostojen tehtäviä ja asia vaatii muutoinkin laajempaa poliittista keskustelua.

Tarkastuslautakunta: Lautakunta tulee jatkossa seuraamaan hallintosäännön päivitysprosessia.

3) On varmistettava, että Juuan kunnan kriisinhallintaan liittyvät suunnitelmat ovat ajantasaiset ja kattavat.

Kriisinhallintaan liittyvät tehtävät ja suunnitelmat liittyvät keskeisesti kunnan operatiiviseen toimintaan. Tarkastuslautakunnan huomioiden jälkeen kunnanjohtaja on viranhaltijapäätöksellään perustanut Juuan kuntaan tiiviimmän operatiivisen johtoryhmän, jonka tehtävänä on kouluttautua, suunnitella ja johtaa operatiivista kriisinhallintaa. Syksyn 2021 aikana edellä mainittu kokoonpano on suorittanut pelastusopiston johdolla valmius- ja varautumissuunnitelman laatimiseen liittyvän koulutuksen ja osallistunut puolustusvoimien kanssa yhteisiin kriisinhallintapalaveriinhin. Juuan kunta osallistuu vuoden 2022 kevättalvella puolustusvoimien johdolla paikallispuolustusharjoitukseen testatakseen omaa kriisinhallintakykyään. Valmius- ja varautumissuunnitelman lisäksi Juuan kunta laatii kriisiviestintä-tiedotukseen liittyvän ohjeistuksen.

Tarkastuslautakunta: Lautakunta tulee seuraamaan valmius- ja varautumissuunnitelman ja kriisiviestintä-tiedotukseen liittyvän ohjeistuksen valmistumista.

7. Arviointikertomuksen yhteenveto ja tarkastuslautakunnan huomiot

7.1. Tarkastuslautakunnan huomiot

Tarkastuslautakunta esittää huomioinaan seuraavaa ja edellyttää, että kunnanhallitus antaa vastauksensa huomioihin ennen seuraavan talousarvion *valmistelua lokakuun 2022 aikana*.

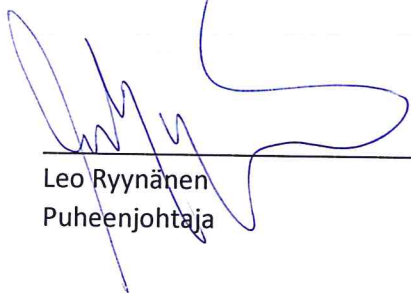
1. **Konsernin sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittäminen:** Sisäisen valvonnan perusteet on hyväksytty 2016 ja kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ohjeistuksen 2017.
2. **Kunnan strategisen ohjauksen dokumenttien tarkastelu ja päivittäminen:** Kaikkien kunnan toimintaa ohjaavien asiakirjojen on oltava uuden tulevan kuntastrategian mukaisia. Strategisessa valmistelussa tulee ottaa huomioon myös seuranta ja raportointi.
3. **Hankintaohjeen päivittäminen:** Nykyinen hankintaohje on tarkoituksenmukaiseen toimintaan liian jäykkä.
4. **Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laatiminen:** Lakisääteinen (YTL 4 a §) henkilöstö- ja koulutus-suunnitelma tulee ensi tilassa kirjata ajan tasalle.

7.2. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle

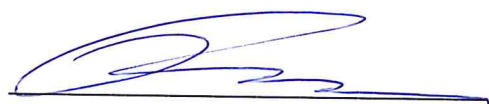
Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille, tehtäväalueiden jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus 1.1.2021 – 31.12.2021.

8. Allekirjoitukset

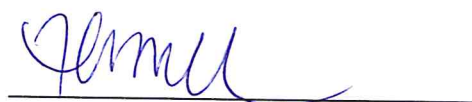
Juuassa, 20. päivänä toukokuuta 2022

Leo Ryyänen
Puheenjohtaja

Teemu Mustonen

Heidi Wilska

Eija Martikainen
Varapuheenjohtaja

Marja-Leena Tanskanen